

MEMÒRIA DEL DEPARTAMENT DE GEOGRAFIA

Curs 2009/2010

Avinguda Catalunya, 35 (Campus Catalunya)
43002 Tarragona
Tel. 977 558751 Fax 977 559597
Adreça electrònica: sdgeografia@urv.cat
<http://www.urv.cat/dgeo>

Dra. Yolanda Pérez Albert, directora
Dr. José Ignacio Muro Morales, secretari

Direcció estratègica i de govern

Aquesta memòria dóna compte de l'activitat desenvolupada pel Departament de Geografia durant el curs 2009-2010. En aquest document hi trobareu informació organitzada sobre tres directrius: la política i direcció estratègica, les activitats de formació del primer, segon i tercer cicle, i les derivades de la recerca i transferència realitzada pels membres del departament.

Abans de desenvolupar aquests punts informarem de tres fets rellevants. En aquest bienni la Unitat Predepartamental de Geografia, creada el 19 d'abril 2006, ha canviat d'estatus administratiu. El Consell de Govern de la Universitat Rovira i Virgili va aprovar la creació del Departament de Geografia en sessió de data 5 de novembre de 2009. Un altre fet destacat és que en aquest curs s'han implantat els nous graus de Geografia i Ordenació del Territori i de Turisme a l'Escola Universitària de Turisme i Oci de Vila-seca. I, per últim, volem recordar que a primers de desembre de 2009 ens va deixar Jordi Amorós i Ros, antic estudiant i professor de geografia d'aquesta universitat.

La planificació estratègica del Departament de Geografia pel curs 2009-2010 vol desenvolupar quatre àmbits de millora: augmentar el nombre de projectes de recerca europeus i grans projectes coordinats i/o liderats per membres del departament, incrementar els recursos totals per convocatòries públiques competitives i per transferència de coneixement, i donar publicitat a la memòria anual d'activitats del departament.

El primer àmbit ha complert les expectatives i un membre d'aquest departament lidera un projecte europeu ESPON I+D+I (European Spatial Planning Observation Network) fins l'any 2012, tot coordinant diversos grups de recerca de diferents països. Altres professors i investigadors continuen liderant projectes europeus sobre homogeneïtzació de dades climàtiques i reconstrucció de dades del clima a la mar Mediterrània.

Els àmbits relacionats amb l'augment dels recursos derivats de la recerca competitiva i de la transferència de coneixement estan prou desenvolupats per assolir els objectius proposats, doncs continuen vigents projectes en marxa i s'han desenvolupat de nous. Els objectius i les línies d'acció de millora de la

recerca van quedar reflectides a la *Memòria de la recerca de la Unitat Predepartamental de Geografia* presentada el mes de setembre de 2009.

Per donar a conèixer les activitats del Departament de Geografia i a banda de la plana web que ja és operativa, s'ha dissenyat un format de recollida de la informació i una proposta d'ordenació de la mateixa. A principis del curs vinent es presentarà en un mitjà multimèdia que possibiliti la seva difusió externa.

Els professors i investigadors assignats al departament imparteixen docència a diferents àmbits: Facultat de Lletres, Escola Universitària de Turisme i Oci (campus de Vila-seca) i campus de les Terres de l'Ebre (Tortosa). A la secretaria administrativa del campus Catalunya hi ha una responsable, una administrativa i un tècnic de suport. Al campus de Tortosa s'afegeix 1 administratiu i un tècnic informàtic. El nombre de docents i investigadors del Departament de Geografia és de 44, dels quals 28 tenen el títol de doctor. Dels docents i investigadors, 15 professors ho són a temps complet: 3 catedràtics, 4 titulars d'universitat, 1 titular d'escola universitària, 2 professors agregats, 2 lectors i 3 professors investigadors. La resta del professorat està format per 21 professors associats (3 d'aquests amb el títol de doctor), 7 becaris predoctorals i 1 professor visitant. A la Facultat de Lletres hi han dos tècnics de suport a la recerca i 2 becaris de suport a la docència. Una part important del personal docent i investigador del departament és el professorat a temps parcial amb diferents graus de dedicació docent. En el seu conjunt, un total de 53 persones, repartides en diversos centres (33 a la Facultat de Lletres de Tarragona, 10 a l'Escola Universitària de Turisme i Oci de Vila-seca i 10 al Campus de les Terres de l'Ebre a Tortosa).

Activitats de formació

Els nous ensenyaments de grau en geografia i ordenació del territori i de turisme han desenvolupat la docència del primer curs, amb un programa formatiu comú a la Escola de Turisme i Oci de Vila-seca. Durant aquest curs s'han implantat les tutories a tots dos graus i s'ha realitzat el disseny de competències i resultats d'aprenentatge per als ensenyaments de Geografia i Ordenació del Territori i de Turisme pel segon curs dels respectius graus. També al llarg d'aquest curs es van dissenyar dos programes de màster, un per geografia i un altre per turisme. El març de 2010 fou aprovat per ANECA el màster de planificació territorial: informació, eines i mètodes i el màster de tècniques d'anàlisi i innovació turística.

Nombre d'estudiants i crèdits matriculats

Graus i centres	Matriculats	Estudiants temps complet	Crèdits matriculats ordinaris
Grau en Geografia i Ordenació del Territori	30	27	1.590
Escola de Turisme	327	258	15.484
Geografia (Llicenciatura)	40	41	2.451
Facultat de Lletres	1.239	1.146	69.586
Universitat	11.344	9.758	651.808

Font: Universitat Rovira i Virgili. *Informe anual del Rector al Claustre*, 15 d'abril de 2010.

A la Facultat de Lletres (Campus Catalunya) encara es desenvolupa la llicenciatura de geografia (pla 2001). En el curs 2009-10 destaca el nombre d'estudiants de nou accés que arriba als 30 estudiants en el grau de Geografia i Ordenació del Territori, sobre un total de 112 de nous ingressos en el conjunt de l'Escola Universitària de Turisme i Oci. La majoria d'aquests estudiants ho són a temps complet.

El rendiment acadèmic dels alumnes

Les dades del rendiment acadèmic dels estudiants es situen en valors similars als generals de la universitat en la taxa de rendiment acadèmic i propers a la taxa d'èxit del conjunt d'ensenyament de la Facultat de Lletres. El rendiment acadèmic representa el percentatge de crèdits aprovats respecte als crèdits matriculats i els valors corresponents a la taxa d'èxit mostren els crèdits aprovats respecte als crèdits presentats.

Rendiment acadèmic dels estudiants 2008-2009

ENSENYAMENTS	Taxa de rendiment acadèmic	Taxa d'èxit
Geografia (llicenciatura)	71.9	93.2
Facultat de Lletres	78.8	94.3
Universitat	72.7	91.1

Les xifres indiquen percentatges de crèdits ordinaris pel curs 2008-2009.

Font: Universitat Rovira i Virgili. *Informe anual del Rector al Claustre*, 15 d'abril de 2010.

La planificació de les tasques docents i el seu seguiment a la llicenciatura i als nous graus ha permès detectar els problemes i coordinar el seu desenvolupament. Entre d'altres accions destaquem l'establiment de les tutories als nous graus, el disseny de les competències i resultats d'aprenentatge per als ensenyaments de grau de geografia i de turisme (segon curs), i les reunions informatives per a alumnes sobre els programes de mobilitat Erasmus i Sicue-Sèneca. Sobre aquest últim aspecte, el Departament de Geografia manté convenis amb les universitats d'Artois, Provence, Nàpols, Malta, Porto, Aegean, Patràs, València, Granada, Màlaga, País Basc, Lleida i Barcelona. Al llarg d'aquest curs s'ha desenvolupat un projecte d'innovació docent titulat 'Web col·laborativa de tècniques d'anàlisi espacial i cartogràfic. Tècniques d'Informació Geogràfica i Turística' i s'ha organitzat una activitat dirigida als estudiants de secundària titulada 'Estudi de la percepció urbana mitjançant Tecnologies de la Informació Geogràfica'. Al llarg del curs s'ha fet una selecció bibliogràfica dels materials dipositats al Centre de Recursos i com veurem a continuació, el departament ha organitzat altres activitats formatives que han comptat amb la participació dels estudiants.

Activitats de crèdits lliures

Croquis i esquemes gràfics en el treball de camp del geògraf/a. Departament de Geografia (URV). Jornades a càrrec del professor Roland Courtot, catedràtic de la Universitat d'Aix-en-Provence (França). Tarragona i Serra de Prades, 13 d'abril i 15-16 d'abril 2010. Coordinadors Dr. Josep Oliveras i Sr. Sergi Saladié.

VI Jornades Risc i anàlisi del territori: els riscos naturals II. Departament de Geografia URV i Ajuntament de Reus. Reus. 21 i 22 d'abril de 2010. Coordinadors Dr. Òscar Saladié, Dr. Jordi Blay i Sr. Jordi Andreu.

Jornades de Treball de Camp sobre dinàmiques urbanes i territorials a Andalusia Occidental. Departament de Geografia (URV), 21 abril, 26-30 d'abril, i 12 de maig de 2010, en col·laboració amb els Departaments de Geografia de les Universitats de Sevilla, Còrdova i Cadis. Coordinadors Dr. Joan Alberich i Dr. J. Ignacio Muro.

Iniciació a la diagnosi de la qualitat ambiental en rius amb indicadors biològics, Universitat d'Estiu, Departament de Geografia (URV), Tarragona, Facultat de Química, 2-5 de juliol de 2010. Coordinadora Dra. M. Goretti Merseburger.

Desenvolupament sostenible en el marc demogràfic actual: Malthus tenia raó. Universitat d'Estiu, Departament de Geografia (URV), Tarragona, Col·legi d'Arquitectes, 5-7 de juliol de 2010. Coordinador Dr. Joan Alberich.

Canvi climàtic i aigua a Catalunya. Universitat d'Estiu. Departament de Geografia (URV). Sant Carles de la Ràpita, 15-15 juliol 2010. Coordinador Dr. Javier Sigró.

Altres activitats de formació i de difusió dels ensenyaments

Conferències de difusió de l'ensenyament de Geografia. Instituts de Secundària de la província de Tarragona. Curs 2009-2010.

Presentació pública del Centre en Canvi Climàtic (C3) de la Universitat Rovira i Virgili al Campus de les Terres de l'Ebre i activitat científica: 'Entenent el canvi climàtic i preparant-nos per afrontar-ne els impactes'. 8 d'octubre de 2009, Tortosa, Teatre Auditori Felip Pedrell.

L'escalfament global: ¿què sabem i que requiria saber per adaptar millor als països als seus efectes més adversos?. Phil Jones. University of East Anglia, Norwich, Gran Bretanya. A l'activitat científica: 'Entenent el canvi climàtic i preparant-nos per afrontar-ne els impactes'. 8 d'octubre de 2009, Tortosa, Teatre Auditori Felip Pedrell.

El camí cap a Copenhaguen: una visió de les negociacions sobre canvi climàtic des del mitjans de comunicació. Tomàs Molina. Televisió de Catalunya. A

l'activitat científica: 'Entenent el canvi climàtic i preparant-nos per afrontar-ne els impactes'. 8 d'octubre de 2009, Tortosa, Teatre Auditori Felip Pedrell.

Els extrems climàtics: ¿com estan canviant i quins són els seus impactes en el socioecosistema?. Thomas Peterson. NOAA, Asheville, USA. A l'activitat científica: 'Entenent el canvi climàtic i preparant-nos per afrontar-ne els impactes'. 8 d'octubre de 2009, Tortosa, Teatre Auditori Felip Pedrell.

Resultats de la Tercera Conferència mundial del clima en el context d'un nou marc global de Serveis Climàtics. Dr. Omar Baddour, OMM, Ginebra, Suïssa. A l'activitat científica: 'Entenent el canvi climàtic i preparant-nos per afrontar-ne els impactes'. 8 d'octubre de 2009, Tortosa, Teatre Auditori Felip Pedrell.

Canvis en el clima i en els extrems climàtics: una perspectiva des de les Companyies de Reassegurances. Dr. Malcolm Haylock. Servei d'Estudis de ParnerRe, Zurich, Suïssa. A l'activitat científica: 'Entenent el canvi climàtic i preparant-nos per afrontar-ne els impactes'. 8 d'octubre de 2009, Tortosa, Teatre Auditori Felip Pedrell.

Escenaris climàtics a l'Holanda del 2050 i com poden ser usats en la definició de mesures d'adaptació pels usuaris. Dr. Aryan van Engelen. KNMI, De Bilt, Holanda. A l'activitat científica: 'Entenent el canvi climàtic i preparant-nos per afrontar-ne els impactes'. 8 d'octubre de 2009, Tortosa, Teatre Auditori Felip Pedrell.

Curs sobre *Ciudad, planificación y desarrollo urbano*. Organització a càrrec del Colegio de Planificadoras del Desarrollo Urbano Sostenible de Tamaulipas, Universidad Autónoma de Tamaulipas a Tampico (México), Josep Oliveras, 9 - 14 de novembre de 2009.

Stand Fira de Mostres de R + D Setmana de la Ciència URV. Grups de Geografia i Laboratori de Cartografia i SIG. 18-20 novembre 2009. Tarragona. Campus Catalunya, Departament de Geografia (URV). Coordinadors Dr. Jordi Blay i Sr. Jordi Andreu.

Cuencas hidrográficas en América Latina: espacios para la prosperidad o el conflicto. David Barkin, professor d'Economia de la Universitat Autònoma Metropolitana, México. 26 de novembre 2010.

Jornada sobre Els paisatges fluvials, patrocinada per la Xarxa Joan Lluís Vives. Sergi Saladié, Josep Oliveras. Tortosa, 17 i 18 de desembre 2009.

Seminari Tracking technologies and destination management, Universitat della Svizzera Italiana, (Lugano, Suïssa), Antonio Paolo Russo i N. Shoal, 10-13 de febrer de 2010.

Les poblacions subsaharianes a Catalunya. Seminari a càrrec de Andreu Domingo i Albert Sabater (Centre d'Estudis Demogràfics. UAB). Màster Migracions i Mediació Social. URV, 4 de març 2010.

Jornada de Geografia al Delta de l'Ebre dirigit a estudiants de la llicenciatura i de grau. 12 de març 2010.

Sortides professionals de la Geografia. Robert Casadevall (vice-president del Col·legi de Geògrafs). Tarragona (Facultat de Lletres) i Vila-seca (Escola Universitària de Turisme i Oci). 18 i 23 de març 2010.

Europa i les migracions, una visió actual de les fronteres internes i externes de la Unió Europea i el seu paper en el moviment de les persones. François Moullé. Universitat d'Artois (França). Departament de Geografia, Escola Universitària de Turisme i Oci, Vila-seca 6 d'abril de 2010.

L'Espai Montblanc, espais turístics a la recerca de territori. François Moullé. Universitat d'Artois (França). Departament de Geografia, Escola Universitària de Turisme i Oci, Vila-seca 6 d'abril 2010.

La combinació d'escales rera la il·lusió de la porositat de les discontinuïtats. François Moullé. Universitat d'Artois (França). Departament de Geografia, Tarragona 8 d'abril 2010.

La Unió Europea, espais fronterers que no s'assemblen. François Moullé. Universitat d'Artois (França). Departament de Geografia, Tarragona 8 d'abril 2010.

Acte en record de Jordi Amorós. Parlaments de Natan García (estudiants), Robert Casadevall (Col·legi de Geògrafs), Jordi Blay, Yolanda Pérez y Santiago Roquer (professors URV). Tarragona, Campus Catalunya, 15 d'abril 2010.

Curs sobre *L'Espagne au XXè. siècle*. Universitat d'Artois (Arras, França), Josep Oliveras, abril 2010.

La integració de la immigració a Catalunya: reflexions a partir d'una nova font estadística (L'Enquesta Nacional d'Immigrants). Miguel Solana. Universitat Autònoma de Barcelona. Jornada de Cloenda del curs 2009-2010. Màster en Migracions i Mediació Social. Contextos de la migració. URV. Divendres 11 de juny 2010. URV.

Plana web del Departament de Geografia. www.urv.cat/dgeo

Conveni de la Universitat Rovira i Virgili amb la Universitat Itinerant del Mar (Astúries) de la Universidad de Oviedo i Universidad do Porto. Inici de la campanya del mes de juliol de 2010.

Activitats de formació 3r cicle i formació continuada

Els professors del departament participen en diversos programes de formació de tercer cicle:

- *Màster en Direcció i Planificació del Turisme i l'Oci.* Escola Universitària de Turisme i Oci. URV.
- *Màster en Intelligent Coast. Noves estratègies turístiques, noves estructures territorials,* UPC.
- *Màster en Migracions i Mediació Social.* URV.
- *Màster en Antropologia Urbana.* URV.
- *Màster en Dret del Medi Ambient.* URV.
- *Màster Societats Històriques i Formes Polítiques a Europa.* URV.
- *Màster Desenvolupament Regional i Local.* Universitat de Sevilla.
- *Postgrau Especialista Universitari en Gestió Cultural.* FURV

En aquest curs hi han nou tesis doctorals en curs, dirigides per professors del Departament de Geografia.

Activitat de recerca i transferència

El nombre de professors amb la condició d'investigadors actius són 12, dividits en dos grups de recerca:

- Grup de recerca Centre en Canvi Climàtic
- Grup de recerca Anàlisi Territorial i Estudis Turístics

Els professors i investigadors que formen part del grup de recerca Centre en Canvi Climàtic participen i lideren projectes de recerca internacionals i nacionals en els àmbits de les línies d'investigació pròpies, sobre les bases de dades, el rescat de dades climàtiques, homogeneïtzació de sèries climàtiques, desenvolupament de xarxes climatològiques de referència, riscos climàtics. Tanmateix el grup ha sol·licitat nous projectes, a l'actualitat en diferents fases de resolució. Els resultats de la seva recerca es manifesten en publicacions periòdiques i monografies d'abast nacional i internacional. El Centre en Canvi Climàtic també realitza activitats de transferència, assessoria científica i tècnica, així com activitats formatives i de divulgació.

L'activitat de recerca del grup d'Anàlisi Territorial i Estudis Turístics es fonamenta en l'anàlisi territorial i l'estudi de les dinàmiques de desenvolupament regional i l'aplicació d'instruments i tècniques d'anàlisi cartogràfica i SIG a l'estudi dels processos territorials. Els professors i investigadors d'aquest grup estudien com incideixen les activitats turístiques i recreatives en la transformació del paisatge, l'organització del territori i la

generació de noves formes de desenvolupament a escala local i regional a Catalunya, la Mediterrània, l'espai europeu i Amèrica Llatina. Entre les seves accions també s'inclou treballs de transferència de coneixements en matèries i qüestions ambientals, de mobilitat i de planificació i desenvolupament local i regional. El resultat d'aquesta tasca és visualitzat en el lideratge i participació en projectes d'abast internacional i nacionals. Volem destacar un projecte europeu ESPON, atorgat enguany, amb coordinació amb diverses universitats europees i liderat per un membre d'aquest grup, així com una recerca que estudia el desenvolupament turístic sostenible a Cuba.

Aquest curs, tots dos grups de recerca han rebut la consideració per part de la Generalitat de Catalunya de Grups de Recerca Consolidats fins l'any 2012. El Centre en Canvi Climàtic (C3) és, a partir del 22 de desembre de 2009, un centre de recerca propi de la URV, ubicat al Campus de les Terres de l'Ebre. Com ja hem assenyalat, per donar a conèixer els seus objectius i les línies de recerca es va celebrar un acte públic a Tortosa el 8 d'octubre de 2009, amb una sessió científica. A l'àmbit de la recerca sobre el turisme i l'oci, després de la posada en marxa del Parc Científic i Tecnològic de Turisme i Oci es continuen desenvolupant projectes on membres del nostre departament estan vinculats. L'acte d'inauguració oficial d'aquest parc es farà el 14 de juny de 2010 a Vila-seca.

**Dades de l'activitat de recerca al Departament de Geografia.
Curs 2009-2010**

Projectes	Fins 2008	2009-2010	Totals
Ajuts a la recerca	72	11	83
Grups consolidats	3	2	5
Projectes europeus	2	1	3
Projectes de recerca	16	2	18
Resultats de la recerca			
Publicacions en revistes	243	15	258
Tesis i treballs de recerca	72	5	77
Contribucions a congressos	436	30	466
Publicacions en llibres	501	32	533
Publicacions en revistes indexades	34	8	42

Font: Dades de Gestió de la Recerca (URV).

Resum per Departament de Geografia

<https://webgrec.urv.es/cgi-bin/DADREC/crcxl.cgi>

Els resultats de la recerca recollides a la base de dades del GREC de la universitat per 2009 i 2010 mostren un creixement sostingut de les tendències dels últims anys, així com una consolidació dels recursos i dels resultats de la recerca realitzada pels grups i persones que els integren. Les xifres de projectes de recerca expliquen aquesta consolidació. En aquest període es mantenen 11 projectes de recerca, 1 projecte amb finançament europeu i dos projectes competitiu. Podem comparar aquests resultats amb els dels anys anteriors, i es pot comprovar la continuïtat i el creixement d'aquesta tasca. Els treballs de recerca han donat resultats en forma de publicacions amb diversos

graus de visibilitat científica. Així, els 8 articles científics publicats en revistes indexades mostren una important inserció en cert àmbits, si els comparem amb el 34 anteriors. Una part significativa d'aquests resultats provenen de les aportacions a congressos i les diferents modalitats de treballs de recerca desenvolupades.

Un efecte del creixement de l'activitat investigadora ha estat la consolidació dels 12 investigadors actius del departament. Aquesta figura ha generat un finançament associat i aquests recursos han estat destinats a contractar investigadors en formació, professorat amb dedicació parcial i professors convidats.

Activitats de recerca

Entenent el canvi climàtic i preparant-nos per afrontar-ne els impactes. En el marc de la presentació pública del Centre en Canvi Climàtic C3. Tortosa. 10 Octubre 2009.

Detección e Índices de Cambio Climático en la República Mexicana, taller co-organitzat per l'Instituto Nacional de México, la Universidad Iberoamericana de Puebla i el Centre en Canvi Climàtic URV (Març 2009).

Second WMO/MEDARE International Workshop: Addressing climate data sources and key records for the Mediterranean Basin in support of an enhanced detection, prediction and adaptation to climate change and its impacts (Nicosia, Xipre, 10-12 Maig 2010). Centre en Canvi Climàtic C3. URV.

I Congrés de la Red Internacional de Investigadores en Turismo, Cooperación, Desarrollo (COODTUR).(coorganització) Grup de Recerca Anàlisi Territorial i Estudis Turístics. Universitat Rovira i Virgili i el Centre de Cooperació per al Desenvolupament Rural de Lleida. La Pineda, Vila-Seca, Tarragona, 2009.

Intercambio y transferencia de resultados entre grupos mediterraneos españoles de investigación turística. Ministerio de Ciencia e Innovación. Grups de Recerca en Turisme de les Universitats de les Illes Balears, Alacant i Rovira i Virgili. Eivissa 26, 27 i 28 de maig de 2010.

Projectes de recerca actius

Innovación territorial y modelos de desarrollo en destinos turísticos litorales. Análisis a diferentes escalas espaciales. (INNOVATUR). Plan Nacional 2009-2011. Investigador principal: Salvador Antón.

Diagnóstico de la actividad turística en Viñales (Cuba) y tendencias de su desarrollo sostenible. Programa Nacional de Cooperación Interuniversitaria España y Iberoamérica. Agencia Española de Cooperación Internacional (AECID). 2009-2010. Investigadora principal: Marta Gemma Nel-lo.

The Attractiveness of European Cities and Regions for Residents and Visitors. ESPON (The European Spatial Planning Observatory Network) I+D+I. 2010-2012. Investigador principal Antonio Paolo Russo.

Advances in homogenisation methods of climate series: an integrated approach, EU Action COST. Enric Aguilar. 2009-2010.

European Reanalysis and Observations for Monitoring (EURO4M). Projecte Integrat Europeu. (2010-2014). Investigadora principal: Manola Brunet.

La 'patrimonialización' de los conjuntos históricos coloniales de Lationamérica. Entre oportunidades de desarrollo turístico y reivindicación identitaria. Estancias de movilidad en el extranjero "José Castillejo" para jóvenes doctores, 2010. Investigador principal: Antonio Paolo Russo.

La migració de dones estrangeres al medi rural català en el context de la transformació econòmica i social de les comunitats locals. Recerca aplicada en matèria d'immigració a Catalunya. Jordi Blay i Santiago Roquer. 2010-2011.

El desarrollo y mejora de una base de datos climáticos instrumental para calibrar registros 'proxy' del clima y analizar la variabilidad climática de baja frecuencia en la Península Ibérica. Projecte coordinat. Centre en Canvi Climàtic. 2009.

Cambios en la Frecuencia, Intensidad y Duración de eventos Extremos en la Península Ibérica. Projecte coordinat amb EXPICA. Centre en Canvi Climàtic. 2010.

Los cambios climáticos abruptos y su impacto en los ecosistemas y las sociedades humanas en el Pirineo central y occidental. Centre en Canvi Climàtic, 2010.

La documentació cartogràfica de la Guerra Civil espanyola (1936-1939). AGAUR. Universitat de Barcelona. J. Ignacio Muro. 2009.

Cartografía y agrimensura en Cataluña y Baleares (1845-1895) I+D+i Plan Nacional. Ministerio de Ciencia e Innovación. Universitat de Barcelona. J. Ignacio Muro. 2009-2011.

¿Por qué vienen? La inmigración de mujeres extranjeras al medio rural español en el contexto de la transformación económica y social de las comunidades locales. I+D+i Plan Nacional. Ministerio de Ciencia e Innovación. URV. Santiago Roquer i Jordi Blay. 2011-2013.

Las ciudades españolas en la etapa autonómica (1978 – 2008). Dinámicas, procesos y políticas. I+D+i Plan Nacional. Ministerio de Ciencia e Innovación. Universidad Autónoma de Madrid. S. Roquer, 2009-2011.

Altres tasques de recerca, transferència i assessorament científica

Strengthening capacities for Climate Change Detection in Mexico. Strategic Fund Programme of the British Embassy - Cooperation Programme Mexico – UK. Anàlisi d'índexs climàtics extrems. Centre en Canvi Climàtic. 2010.

Programa de Assistència Municipal en Turisme. Patronat de Turisme de la Diputació de Tarragona. S. Antón i J. Salvat. 1998-2010.

Pla de millora de la competitivitat del turisme i l'oci a les comarques de Tarragona. Convocatòria quadriennal FEDER Eix 1- Demarcació de Tarragona. Ajuntament de Vila-Seca. Parc Científic i Tecnològic de Turisme i Oci de la Universitat Rovira i Virgili. 2007-2010.

Avaluació del coneixement actual sobre el paper del canvi climàtic en el sistema turístic: vulnerabilitat, impactes i mesures d'adaptació i mitigació. Parc Científic de Turisme i Oci de la URV. 2009.

Projecte SIG Tur / e-Destinació, Consorci per a la Millora de la Competitivitat del Turisme i Oci a les Comarques de Tarragona, Parc Científic de Turisme, coord. Paolo Russo. 2010.

Tracking i turisme, Consorci per a la Millora de la Competitivitat del Turisme i Oci a les Comarques de Tarragona, Parc Científic de Turisme, coord. Yolanda Pérez. 2010.

Desenvolupament del producte enoturístic, Consorci per a la Millora de la Competitivitat del Turisme i Oci a les Comarques de Tarragona, Parc Científic de Turisme, coord. Jaume Salvat. 2010.

Desenvolupament d'un sistema d'indicadors de l'estat de l'entorn turístic a les Terres de l'Ebre. Consorci per a l'execució del Pla de Dinamització Turística de les Terres de l'Ebre. Salvador Antón. 2009.

Curs Aplicacions del Sistemes d'Informació Geogràfica. Nivell 2 per a l'Ajuntament de Tarragona. Yolanda Pérez i Jordi Andreu. 19 i 26 de novembre i 3 de desembre de 2009.

Elaboració del Pla d'Assistència i Suport de la comarca de la Terra Alta. Jordi Blay. Consell Comarcal de la Terra Alta. 2010.

Historia de Tarragona. Ajuntament de Tarragona. Elaboració i adequació de la cartografia. Laboratori de Cartografia i SIG del Departament de Geografia. J. Andreu i M. Bustos. 2009-2010.

Estudi dels aspectes demogràfics, l'estructura sociolaboral i la territorialització dels impactes socioeconòmics (Estudi complementari del Pla director urbanístic per al desenvolupament d'infraestructures viàries, ferroviàries i logístiques al

Penedès. Josep Oliveras i Joan Alberich. CIMALSA, Centres Logístics de Catalunya, 2010.

Assessorament demogràfic per a la planificació escolar i educativa. Tarragona, 2011-2015. Santiago Roquer Soler i Joan Alberich González. Institut Municipal d'Educació de Tarragona. Ajuntament de Tarragona. 2009-2010.

Homogeneisation de données climatiques et indices de changement climatique, Projet adaptation au changement climatique dans les etats de la Commission de l'Océan Indien (acclimate), Mauritius, Enric Aguilar, octubre 2009.

Relationships between Spanish summer daily maximum temperatures and atmospheric variability, ESF-MedCLIVAR Workshop Hydrological, socioeconomic and ecological impacts of the North Atlantic Oscillation in the Mediterranean region (Zaragoza), Javier Sigró, Manola Brunet, Enric Aguilar, 24 de maig de 2010.

Càtedra DOW Desenvolupament Sostenible. Coordinador: Enric Aguilar.

Conferències

AGUILAR, Enric. *Canvi Climàtic. Reptes i Oportunitats per un Desenvolupament Sostenible*, Jornada de l'Economista, Tortosa, octubre 2009.

AGUILAR, Enric. *Data, metadata and homogeneity requirements for assessing climate extremes*. Workshop Weather and Climate Extremes During the Past 100 years, (Diessenhofen, Schaffhausen, Suècia), 7-9 juny 2010.

AGUILAR, Enric. *Rescat de dades, metadades i homogeneïtat de sèries termopluiomètriques*. Ponència invitada a les Segones Jornades de Meteorologia i Climatologia de la Mediterrània Occidental, (València), març 2010.

ALBERICH, Joan. *Demografía y pérdida de biodiversidad*. VI Foro de Biodiversidad del Comité Español de la Unión Internacional para la Conservación de la Naturaleza. (Vitòria), 2009.

ANTÓN, Salvador. *De los parques temáticos a la tematización del ocio. Tendencias e implicaciones*. Congreso Internacional de Turismo. Universidad del Comahué, Neuquén (Argentina), 2009.

ANTÓN, Salvador. *Développement touristique et questions immobilières en Espagne*. Festival International de Géographie. Saint-Dié-des-Vosges (France), octubre 2009.

ANTÓN, Salvador. *Dubai. La construcció de la ciutat temàtica. Turisme. Espais de Ficció*. DHUB, Barcelona, 2009.

ANTÓN, Salvador. *Global theme parks and tourism development: Principles and challenges*. International School of Hotel and Tourism Management. Ben Gurion University at Eilat, Eilat (Israel), 2009.

ANTÓN, Salvador. *Global theme parks: Origins, types and geographical prospects*. Hebrew University of Jerusalem. Faculty of Social Sciences. Departament of Geography, Jerusalem (Israel), 2009.

ANTÓN, Salvador. Les parcs à theme. Facteurs d'évolution et renouvellement de l'offre. Une perspective européenne. *Institut de Recherche et d'Etudes Supérieures du Tourisme (IREST)*. Université de Paris 1 Panthéon-Sorbonne, (Paris), 2010.

ANTÓN, Salvador. Perspectives de recherche à propos des parcs à theme. Du miroir de la globalisation a la reinvention des lieux. *Equipe Interdisciplinaire de Recherche sur le Tourisme. Institut de Recherche et d'Etudes Supérieures du Tourisme (IREST)*. Université de Paris 1 Panthéon-Sorbonne, (Paris), 2010.

BLAY, Jordi. *L'espai rural de l'Alt camp: un patrimoni paisatgístic de gran interès*. El patrimoni cultural desconegut de l'Alt Camp. Un llegat del passat com a estratègia de futur. URV i el Consorci Pro-Universitari Alt Camp-Conca de Barberà, (Valls), 2009.

BLAY, Jordi. *Parlem de paisatge (favorit o no)*. IX Cicle de Xerrades a la Fresca. Associació Cultural l'Espona, (La Palma d'Ebre), 7 d'agost de 2009.

BRUNET, Manola. *Climate Assessment and emerging data rescue, initiatives*, a Technical Conference on Changing Climate and Demands for Climate Services, WMO/Commission for Climatology, (Antalya, Turquia), 16 febrer 2010.

BRUNET, Manola. *What is in need for data coordination under EURO4M*. al meeting of EURO4M, (De Bilt, Holanda), Manola Brunet, 15 d'abril 2010.

BRUNET, Manola. *The development of the Spanish Daily Adjusted Temperature series (SDATS): A case-study discussing from data rescue procedures to daily adjustments application, with a special emphasis on the "screen bias" minimisation*. Second WMO/MEDARE International Workshop Addressing climate data sources and key records for the Mediterranean Basin in support of an enhanced detection, prediction and adaptation to climate change and its impacts, (Nicòsia), 10 de maig de 2010.

BRUNET, Manola. *The WMO MEDARE Initiative: past activities, current status and prospects: identifying the workshop targets*. Second WMO/MEDARE International Workshop Addressing climate data sources and key records for the Mediterranean Basin in support of an enhanced detection, prediction and adaptation to climate change and its impacts, (Nicòsia), 10 de maig de 2010.

MARINÉ, Estela. *Narratives, images and identities on the move. Study of the Catalan coast through more than one century of tourist guidebooks*. International

Workshop Mobility and Creativity. Narrative, representation & performance. University of Surrey. Department of English, (Guildford, Regne Unit), 2009.

MURO, J. Ignacio. *Los ingenieros del ejército y la planimetría de la ciudad de Barcelona en el siglo XIX*. Jornades d'història de la cartografia de Barcelona. Barcelona, Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona, 19 de maig de 2010.

MURO, J. Ignacio. *Los mapas sinópticos y las cartas de nubosidad del Servicio Meteorológico de las Fuerzas del Aire republicanas (1938)*. Col·loqui Mapes i cartògrafs en la Guerra Civil espanyola (1936-1939). La Jonquera divendres 5 de febrer de 2010.

OLIVERAS, Josep. *Reflexions actuals sobre l'11 de setembre*, Consell Comarcal del Baix Camp de la Diada Nacional de Catalunya, 10 de setembre de 2009.

OLIVERAS, Josep. *El paper del Baix Penedès en l'Organització Territorial de Catalunya*, El Vendrell, Conferència inaugural campus universitari, 1 de desembre de 2009 .

OLIVERAS, Josep. *Un clar exponent de l'activitat industrial vendrellenca durant la 2ª meitat del segle XX: Indústria Miret, S.A.* El Vendrell, Arxiu Històric Comarcal del Baix Penedès. 27 de gener 2010.

OLIVERAS, Josep. *La ville de Barcelone i Organisation et aménagement du territoire en Espagne*, Josep Oliveras. Université d'Artois (Arras, França). 29 d'abril 2010.

OLIVERAS, Josep. *El Passeig de Manresa. La seva urbanització*. Museu de la Tècnica de Manresa, 20 de maig de 2010.

OLIVERAS, Josep. *De quan mestre Vila conegué el patró Blanchard i de les coses que succeïren*. Societat Catalana de Geografia, Barcelona, 15 de juny de 2010.

RUSSO, Antonio Paolo. *Città studentesche e turismo. Tra tradizione e nuovi paesaggi della creatività* dins el Seminari Internacional: Popolazioni Universitarie e Città: Effetti, Conflitti, Sfide e Opportunità. University of Sassari, (Alghero, Italia), 27-28 de novembre de 2009.

RUSSO, Antonio Paolo. *Destination branding, collective intellectual property and cultural commons: a promising management tool with many open issues*, Seminari Internacional: Cultural commons. University of Turin I Centre Studi Silvia Santagata (Turin, Itàlia), 30-31 de gener de 2010.

RUSSO, Antonio Paolo. *La turistización de cascos antiguos en Latinoamérica: retos y soluciones sostenibles en la area del post-turismo*. Soluciones Sostenibles para las Ciudades Patrimonio Mundial. (Ávila), 2009.

RUSSO, Antonio Paolo. *The tourismification of world heritage: misunderstandings and best practices*. Simposi Internacional: Creative cities: which (historic) urban landscape? University of Nova Gorica, Venècia (Itàlia), 19-20 de febrer de 2010.

SIGRÓ, Javier. *Canvi climàtic. Passat i futur*. Instituts de Batxillerat Gaudí, Cambrils, Narcís Oller i Sant Josep de Reus. 19 de novembre de 2009, 14 de desembre de 2009, 5 de febrer de 2010 i 8 de març de 2010.

SIGRÓ, Javier. *Una visión del cambio climático en España y un acercamiento al Mediterráneo*, Seminario de la Fundación EuroArabe: Diálogo sobre cambio climático y gestión del agua: Cooperación Internacional y Capacitación en la región euroárabe, (Granada), 28-29 de gener de 2010.

Comunicacions a congressos

ALBERICH, Joan. La metropolitanización del territorio catalán: un análisis a partir de los espacios de vida de la población. *XII Congreso de Población Española*. Barcelona. Juliol de 2010.

ANDREU, Jordi. La Aplicación de la tecnología Sistema de Información Geográfica para la planificación y gestión del desarrollo turístico sostenible de la Isla parida y su influencia marítimo terrestre del Parque Nacional Marino Golfo de Chiriquí, Panamá. (pòster). *VI Congreso de Areas Protegidas*. La Habana (Cuba), 2009.

ANTÓN, Salvador i MARINÉ, Estela. The evolution of the image of Catalan coastal destinations. *International Conference Researching Coastal and Resort Destination Management: Cultures and Histories of Tourism*. Universitat de Girona, (Girona), 2009.

ANTÓN, Salvador. Dinámicas de restructuración de los desinos turísticos litorales del Mediterráneo. *XIII Congreso Internacional de Turismo, Universidad y Empresa. Renovación de destinos turísticos consolidados*, (Castelló), 2010.

BLAY, Jordi. Consum urbà al Camp de Tarragona. *Jornades XVII Curs científic Mediterrània_CIE: 'Fets i futur de l'aigua'*, 24 de març de 2009.

MARINÉ, Estela. Image and identity in coastal destinations. The evolution of top Catalan coastal destinations through more than one century of French and German guidebooks. *International conference Resorting to the Coast: Tourism, Heritage and Cultures of the Seaside*. Leeds Metropolitan University. Centre for Tourism and Cultural Change, (Blackpool, Regne Unit), 2009.

NEL-LO, Marta i PÉREZ, Yolanda Diagnóstico de la actividad turística del Parque Nacional Marino Golfo de Chiriquí (Panamá). *VI Congreso de Áreas Protegidas*. La Habana (Cuba), julio de 2009.

OLIVERAS, Josep. Interessos locals i territorials en la creació de les noves vegueries, *Col·loqui Internacional Formes, lògiques i reptes de les transformacions territorials a França, Catalunya i Espanya*. Institut d'Estudis Territorials (U.P.F.), Societat Catalana de Geografia (I.E.C.), Casa de Velázquez i Bio-Geophile. 19 d'abril de 2010.

PÉREZ, Yolanda i NEL-LO, Marta. El papel de los SIG en la planificación del turismo en áreas protegidas: el caso del Parque Marino Golfo de Chiriquí (Chiriquí, Panamá). *VI Congreso de Áreas Protegidas*. La Habana (Cuba), julio de 2009.

PÉREZ, Y. (2009): El turisme i els SIGs participatius en la cooperació al desenvolupament, *Congrés COODTUR, Xarxa Internacional d'Investigadors en Turisme, Cooperació i Desenvolupament*. 16 d'octubre de 2009.

Selecció de llibres i articles publicats

AGUILAR, Enric i d'altres (2010). Changes in daily climate extremes in China and their connection to the large scale atmospheric circulation during 1961–2003, *Climate Dynamics* (en premsa).

AGUILAR, Enric; BRUNET, Manola i d'altres (2010). Changes in Temperature and Precipitation Extremes in Western Central Africa, Guinea Conakry and Zimbabwe, 1955-2006, *Journal of Geophysical Research-Atmospheres*, 114 (en premsa).

AGUILAR, Enric; BRUNET, Manola i SIGRÓ, Javier (2010). The minimisation of the “screen bias” from western Mediterranean air temperature records: an exploratory statistical analysis. *International Journal of Climatology*. (en premsa)

ALBERICH, Joan (2010). *L'ús de l'espai. Papers de la Regió Metropolitana de Barcelona*, 51 (en premsa).

ALBERICH, Joan (2010). La metropolitanització del territori català: una anàlisi a partir dels espais de vida de la població. *Treballs de la Societat Catalana de Geografia*, 68 (en premsa).

ANTÓN, Salvador (2009). El consum d'experiències i emocions: perspectives per la innovació en turisme i oci Catalunya. *Paradigmes: economia productiva i coneixement*, 3, pàgs. 93-100.

ANTÓN, Salvador (2010). Leisure parks and destination redevelopment: the role of PortAventura, Catalonia. *Journal of Policy Research in Tourism, Leisure and Events* 2, pàgs. 67-79.

ANTÓN, Salvador (Ed.) (2010). *Conocimiento, creatividad y tecnología para un turismo sostenible y competitivo*. Madrid: AECIT, Madrid (en premsa)

ANTÓN, Salvador i DURO, J.A. *Competitividad y sistemas de innovación territorial en turismo*. Tarragona. Càtedra Universidad Empresa para el Fomento de la Innovación Empresarial. Universitat Rovira i Virgili.

ANTÓN, Salvador; RUSSO, Antonio Paolo i SHOVAL, N. (2010). Advanced visitor tracking analysis in practice: explorations in the Port Aventura theme park and insights for a future research agenda. A Gretzel, U.; Law, R. i Fuchs, M. (Ed.). *Information and communication Technologies in Tourism*, Viena, Springer-Verlag, pàgs. 159-170.

BEAS, Lorena (2010). Los planes de excelencia turística como objeto de estudio. Una propuesta metodológica de evaluación. *Estudios Turísticos (en premsa)*.

BLAY, Jordi (2009). *Les Terres del Gaià, un territori amb un ric patrimoni humà*. La Reclosa.

BRUNET, Manola; MARTÍN-VIDE, J. i RIUS, A. 2010. Els climes de Catalunya. Present i tendències recents. A E. Llebot (Ed.) *Segon informe sobre el canvi climàtic a Catalunya*, Generalitat de Catalunya, Institut d'Estudis Catalans (en premsa).

INIESTA, Joan Jaume (2009). El mapa mental, una visió qualitativa de l'espai urbà: L'exemple de Tarragona, *Revista Tag*, 53, pàgs. 16-17.

MURO, J. Ignacio (2010). Mediciones de fincas, planos geométricos y evaluación de la riqueza territorial en la provincia de Tarragona. *Treballs de la Societat Catalana de Geografia*, Barcelona, nº 68 (en premsa).

MURO, J. Ignacio i CASALS, Vicenç (2010): Cartografía e ingeniería en el siglo XIX, a SILVA, M. (Ed.). *Técnica e ingeniería en España. V. El Ochocientos. Lenguajes de la ingeniería*, Zaragoza, Real Academia de la Ingeniería, Pressas Universitarias de Zaragoza, (en premsa).

MURO, J. Ignacio; NADAL, F. i URTEAGA, L. (2010). Un geòmetra francès a Espanya: Jean Antoine Laur (1850-1860). *Treballs de la Societat Catalana de Geografia*, Barcelona, nº 66. (en premsa).

QUAGLIERI DOMÍNGUEZ, A. i RUSSO, A.P. (2010), Paisajes urbanos en la época post-turística. Propuesta de un marco analítico. *Scripta Nova. Revista Electrónica de Geografía y Ciencias Sociales*. Barcelona: Universidad de Barcelona, 10 de mayo de 2010, vol. XIV, nº 323. <http://www.ub.es/geocrit/sn/sn-323.htm>.

PÉREZ, Y. i altres (2010). Propuesta de un modelo de evaluación multicriterio para la incorporación de fangos de depuradora en suelos agrícolas, *Geofocus* (en premsa).

RUSSO, Antonio Paolo (2009). The spatial effects of heritage tourism. Paradoxes and critical issues. *Progress in Tourism Studies*. KU Leuven, Lovaina (Bèlgica).

RUSSO, Antonio Paolo (2009). Tra hi-tech e hi-touch. Il Giornale dell'Architettura. *Rapporto Annuale Turismo*, 73, 1.

RUSSO, Antonio Paolo i SEGRE, G. (2009). Destinations and property regimes: an exploration. *Annals of Tourism Research*, pàgs. 36, pàgs. 587–606.

SALADIÉ, O. i OLIVERAS, Josep. *Manual de desenvolupament sostenible*. Tarragona. Càtedra DOW. Universitat Rovira i Virgili. 2010.

SALADIÉ, Òscar i GARCIA, Maria (2009). *Observar el temps a la Ribera d'Ebre: Història de les estacions meteorològiques*. Valls, Centre d'Estudis de la Ribera d'Ebre, 124 pàgs.

SALADIÉ, Òscar i COLL, J. R. (2009). *La generació de residus municipals i la seva recollida selectiva com a indicador de sostenibilitat: els casos de les comarques del Priorat, la Ribera de l'Ebre i la Terra Alta (Catalunya)*.

SIGRÓ, Javier; BRUNET, Manola i AGUILAR, Enric i altres (2010). Little Ice Age and Industrial Era signals in a mountain lake (Lago Enol, Picos de Europa National Park, Northern Iberian Peninsula): climate versus anthropogenic signals. *Global and Planetary Change* (en premsa).

SIGRÓ, Javier; BRUNET, Manola i AGUILAR, Enric (2010), El desarrollo de datos de calidad y el cambio térmico observado en España, *Investigaciones Geográficas* (en premsa).

WILSON, Julie (2009). Tourism Geographies: Space and Lifestyle Mobilities. *Tourism Geographies*, 11, pàgs. 124-126.